

Een eindje om met Het Drentse Landschap

Fietsroute De Onlanden Roderwolde

Tekst: Bertus Boivin / Melle Buruma

Foto: Jaap de Vries

De fietser die ons op de Zanddijk tegemoet komt, wijst omhoog. 'Een lepelaar', roept hij enthousiast. Dit wordt een middag vol onverwachte ontmoetingen. Even later zien we Kemphaantjes rondscharrelen in het slik van het Eelderdiep en komt een Visdiefje met een vis in de bek laag over. Verderop schreeuwen jonge Buizerds hun ouders toe om toch vooral op te schieten met het eten. Welkom in de natte wereld van De Onlanden waar u onderweg oren en ogen tekort zult komen.

Informatie over fietsroute

Lengte route 33,5 km

**Startpunt Molen Woldzigt, Hoofdstraat 58,
9315 PC Roderwolde**

Gps-coördinaten startpunt

[53° 10'07.0"N 6° 28'28.2"E](#)

Door op de gps coördinaten te klikken ziet u het routepunt in Google Maps.

Bijzonderheden onderweg

Vanaf 5 loopt een goede half verharde weg naar Sandebuor. Het laatste deel van de route volgt de doorgaande weg omdat daar alternatieven ontbreken.

Openbaar vervoer

Zie www.9292ov.nl of bel (0900) 9292.

Afkortingen

**LA linksaf, PS paddenstoel, RA rechtsaf,
RD rechtdoor, **KP** Knooppunt**

Printen

**Wilt u deze route printen, kies dan bij
Adobe acrobat > printen > meerdere >
4 pagina's per vel.**

Audiotour (8 min)

Olie- en korenmolen Woldzigt

kaart

[GPS: 53° 10' 07.1" N 6° 28' 28.2" E](#)

Vanaf molen LA. (11)

Op driesprong RD

Vervolgens fietspad RA richting Peize.

Woldzigt is de grootste molen van Drenthe en volgens de Roderwolders en velen met hen ook de mooiste molen. In 1852 lieten de zwagers Egbert Floris Aukema en Sikke Jans Datema hem als oliemolen bouwen. De namen van beide heren staan op een gevelsteen vermeld. Via de Schipsloot recht tegenover Woldzigt konden lijnzaad en koolzaad worden aangevoerd. Van het lijnzaad maalden ze lijnolie voor de verffabrieken en persten ze veekoeken. Koolzaadolie werd vroeger veel als lampolie gebruikt. Na een paar jaar werden op de zolder molenstenen geïnstalleerd voor het

malen van graan. In 2016 ging de molen Woldzigt samen met molen De Hoop in Norg en de Paiser Meul in Peize over van de gemeente Noordenveld naar Stichting Het Drentse Landschap. Meer informatie vindt u op www.woldzigt-roderwolde.nl.

2 Groningerweg

kaart

[GPS: 53°09'55.9"N 6°29'45.6"E](#)

Groningerweg oversteken en RD. (02)

Op T-splitsing LA, Zanddijk.

Op driesprong RD. Volgende driesprong ook RD richting Groningen. (09)

Direct na tweede brug LA richting Hoogkerk. Eerste brug LA richting Peize.

3 De Onlanden bij het Eelderdiep

[GPS: 53°11'22.8"N 6°30'41.5"E](#)

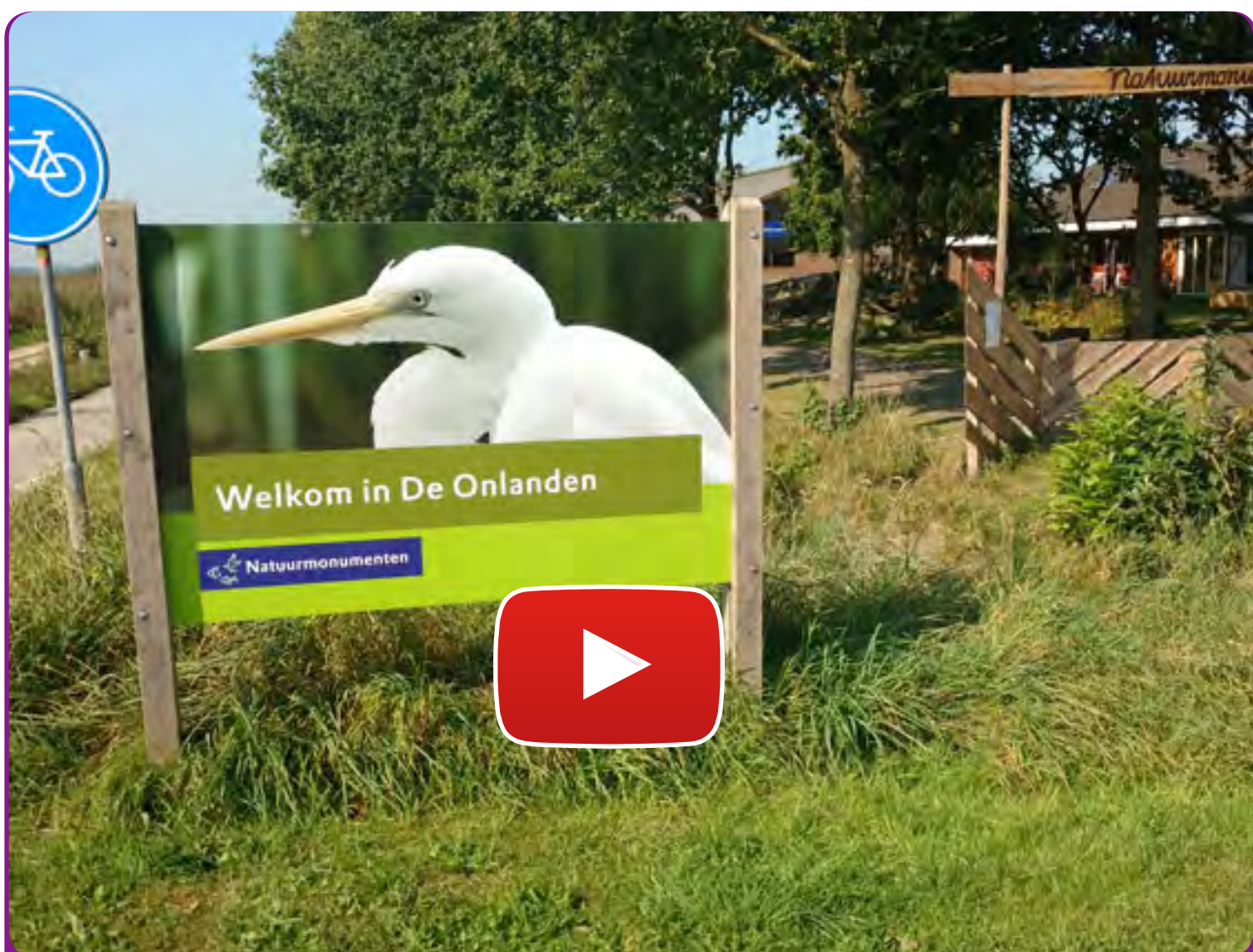
Einde pad bij doorgaande weg RA richting Hoogkerk. (12)

Na 200 meter LA richting Leek.

Op driesprong RD, Langmadijk.

Na bruggetje LA.

Na het oversteken van de Groningerweg bij 2 fietst u over de Zanddijk door een oud veengebied waar Natuurmonumenten al een groot aantal jaren actief is. Samen met het natuurgebied tussen Leekstermeer en

Aan het eind van de Zanddijk na [2] komt u op de hoek in Eelderwolde langs de grote boerderij Onlanderij van Natuurmonumenten. Bij de boerderij is een theehuis en een natuurspeeltuin voor de kleintjes ingericht. Als u meer informatie over De Onlanden wilt, kunt u terecht bij het Schuurtje van Boswachter Bart. De openingstijden zijn dezelfde als die van de horeca: woensdag t/m zondag van 10 tot 17 uur.

Veel informatie over de natuur in De Onlanden staat op www.deonlanden.nl. Fraaie filmpjes, o.a. van jonge Otters en van een sluipende Roerdomp, zijn via het trefwoord Onlanden op [YouTube](https://www.youtube.com/) te vinden.

Roderwolde vormt het de bijna 3000 hectare grote Onlanden. De wateroverlast eind 1998 rond de stad Groningen bracht de ontwikkelingen hier in een stroomversnelling en er werd besloten 1700 hectare in De Onlanden in te richten als waterbergingsgebied. In erg natte perioden gaan de stuwen tijdelijk dicht, stroomt het gebied vol water en wordt wateroverlast richting de stad voorkomen. Op de brug over het Eelderdiep vlak voor Eelderwolde ziet u dat het diepje veranderd is in een doorstroommoeras van plassen en poeltjes waar altijd vogels te zien zijn. In korte tijd zijn De Onlanden een waar vogelparadijs geworden. In 2013 werd in het gebied de eerste Otter in Drenthe gesignaleerd.

Aan het eind van het fietspaadje bij 3 in Peizermade staan aan weerszijden twee palen met daarop het woord Stadspark. U blijkt net een eindje over het oorspronkelijke toegangspad vanuit het westen naar het Groninger Stadspark te hebben gefietst! De palen werden hier bij de opening van het park in 1925 geplaatst.

4 De Onlanden bij het Peizerdiep

[GPS: 53° 11' 21.3" N 6° 29' 44.4" E](#)

Als u doorfietst naar Roderwolde verderop bij fietspad naar links RA.

Op driesprong RA, Hooiweg.

**Hier kunt u het schelpenpad RA nemen.
In het voorjaar is het wel erg nat.**

Voorbij 3 ziet u in het Peizerdiep één van de stuwen die bij wateroverlast kunnen worden afgesloten. Onderweg door rietmoerassen in de Polder Matsloot zal het opvallen dat zich in dit vroegere veenweidegebied wilgenstruwen aan het ontwikkelen zijn die op den duur grote delen van het gebied in een moerasbos zullen veranderen en deels een einde zullen maken aan de weidsheid van het gebied.

5 Oerbos monument

[kaart](#)

[GPS: 53° 10' 59.0" N 6° 28' 13.1" E](#)

Na monument oerbos half verharde weg LA, Sandebuurt.

Einde weg LA, direct RA.

Bij 5 komt u langs een hoog monument dat herinnert aan het oerbos dat zich hier na de laatste ijstijd ontwikkelde. Er kwamen bij de inrichting van het gebied stronken van eikenbomen tevoorschijn die gedateerd konden worden op 6800 v.Chr.

6

Sandebuur

kaart

[GPS: 53° 10'02.0"N 6° 27'30.1"E](#)

Einde weg RA, Sandebuursedijk.

In bocht RD over bruggetje.

Op T-splitsing LA en direct op asfaltweg RA richting Leek.

Bij paddenstoel RA richting Leekstermeer.

Tussen 5 en 6 komt u door de buurtschap Sandebuur waar zich in de middeleeuwen de eerste boeren vestigden op een smalle zandrug in het veen. Ze ontgonnen lange stroken land. De hoogste gronden gebruikten ze als akkers, de lagere stukken werden grasland. Langs de sintelweg op weg naar Sandebuur komt u na de eerste bocht langs oude hoge gronden die nog steeds als akkerland in gebruik zijn.

Ook Roderwolde heeft vergelijkbare middeleeuwse wortels. De oudste bewoningsas lag een eindje ten noorden van het huidige dorp op dezelfde zandrug als Sandebuur. Toen het daar door inklinking van het veen steeds natter werd, 'verhuisde' Roderwolde rond 1800 naar de huidige Hoofdstraat. Het kerkhof konden ze niet meenemen. Vanaf de Hooiweg ziet u het als een blokje groen in het open veld liggen. Als u in Sandebuur op de driesprong even rechtsaf gaat, loopt de weg dood bij een boerderij waarvan de geschiedenis teruggaat naar de zeventiende eeuw.

7

Paviljoen Leekstermeer

kaart

[GPS: 53° 10' 32.3" N 6° 25' 23.1" E](#)

Einde fietspad bij paviljoen LA, klinkerweg blijven volgen.

Bij paddenstoel 63311/002 RA richting Nienoord. Na brug LA.

8

Landgoed Nienoord

[GPS: 53°09'53.0"N 6°23'39.8"E](#)

Bij ingang Nienoord RD.

Na oversteken viaduct RD, Bosweg.

Eerste straat LA, Piepke.

In Nietap RD en in bocht RA richting Nieuw-Roden.

Bij 8 komt u langs Landgoed Nienoord. In 1524 bouwde Wigbold van Ewsum hier de eerste borg Nienoord. Van Ewsum was een ondernemend man die zijn oog had laten vallen op het Westerkwartier om er turf te gaan produceren. Hij begon met het graven van het Leekster Hoofddiep om zijn turf naar Groningen te kunnen brengen. Het huidige Nienoord is veel nieuwer. Dit lustslot in neoclassicistische stijl stamt uit 1884 toen Johan van Panhuys de oude borg liet afbreken. Alleen de toegangspoort uit 1708 herinnert nog aan het oude Nienoord.

Lepelaar

Ook in De Onlanden duikt de Lepelaar steeds vaker op. Een slanke schoonheid met een lange kuif en een lepelvormige snavel. Met deze snavel vinden ze - wadend door het water - in een karakteristieke maaibeweging hun voedsel. Lepelaarkolonies waren in Nederland lange tijd een zeldzaamheid, maar de laatste tijd hebben de dieren zich op steeds meer plekken gevestigd, met name ook op de Waddeneilanden. Door ontwikkeling van natte gebieden als De Onlanden en delen van het Hunzedal kunnen wij sinds kort ook hier genieten van foeragerende Lepelaars. Misschien de voorbode van een Drentse kolonie?

9

Natuurschoonweg 37

kaart

[GPS 53°09'26.3"N 6°23'42.8"E](#)

Direct na huisnummer 37 LA en meteen RA over fietspad.

Op driesprong RD. Volgende driesprong bij (77) links aanhouden.

Bij bord Grondwaterbeschermingsgebied LA. Einde pad LA.

10

Turfweg

[GPS: 53°09'06.7"N 6°24'44.5"E](#)

Eerste weg RA, Turfweg.

In bocht LA, De Ring. Op driesprong RA en volgende driesprong ook RA.

Op driesprong LA, Damweg.

Op viersprong RD.

Volgende viersprong ook RD, Haarveensedijk.

Op viersprong bij tolhuis LA, Roderwolderweg.

11

De Kleibosch

kaart

[GPS: 53°09'23.2"N 6°27'28.7"E](#)

**In bocht klinkerweg blijven volgen.
Op driesprong RA richting Roderwolde.
In Roderwolde bij Jacobskerk RD naar
startpunt.**

De Zuidermaden en De Kleibosch aan de overkant van de Schipsloot zijn voor een belangrijk deel eigendom van Het Drentse Landschap. De afgelopen jaren is het gebied opnieuw ingericht waarbij de kades van het Peizerdiep verplaatst zijn naar de oude beekdalrand waardoor het diep meer ruimte kreeg. De Kleibosch is een uniek stukje natuur dankzij de potklei die hier aan de oppervlakte ligt. De aanwezigheid van de klei deed hier een voor Drenthe uniek 'eiken- haagbeukenbos' ontwikkelen met opvallende soorten als Meidoorn en Hondсроos en de zeldzame Welriekende agrimonie. In 1962 werd het bos door Het Drentse Landschap aangekocht toen het dorp vernomen had dat er plannen waren om van De Kleibosch een camping te maken. Praktisch iedereen bleek onmiddellijk bereid zijn stukje Kleibosch aan Het Drentse Landschap te verkopen.

Als u aan het eind van de route nog zin heeft, kunt u bij 11 een paaltjeswandeling van 2,5 kilometer door De Kleibosch maken.

Vakantie bij Het Drentse Landschap?

Stichting Het Drentse Landschap heeft een aantal prachtig gelegen vakantiewoningen in of vlakbij natuurgebieden. Het zijn zéér bijzondere woningen die herinneren aan het Drenthe van weleer.

Wilt u meer weten? Kijk op

www.drentslandschap.nl/vakantiewoningen

of bel tijdens kantooruren (0592) 30 41 39.

Stichting Het Drentse Landschap

Postbus 83, 9400 AB Assen

(0592) 31 35 52

info@drentslandschap.nl

www.drentslandschap.nl

Volg ons op:

Het Drentse Landschap

